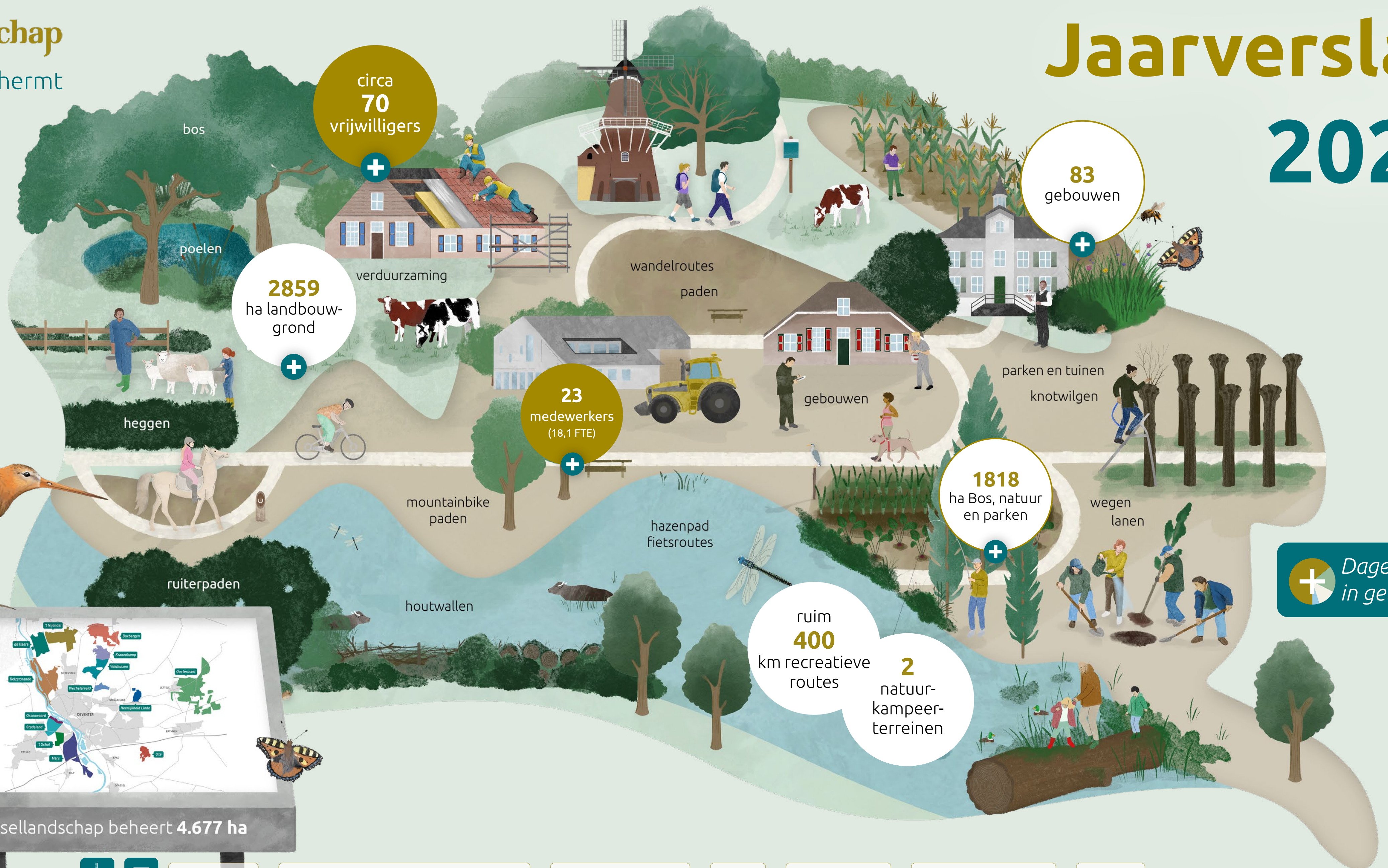

Jaarverslag 2024

**Dagelijks beheer
in getallen**

Het jaar 2024

Basisinformatie Stichting IJssellandschap

Doelstelling en beleid

Beheer

Ontwikkelingen

Communicatie en meer

Financiën

Totaalbeheer 4677 ha

Landbouwgrond

Bos, natuur, parken

Met onze medewerkers, ondernemers en vrijwilligers beheren we de landschapselementen waaronder:

Km

215

bosranden

73

lanen en wegbeplanting

44

houtwallen

18,5

heggen

86

paden

Stuks

900

knotwilgen

83

poelen

2859

61%

1818

39%

X

GROND

GEBOUWEN

Categorie	Aantal	Procent
Gebouwen als onderneming	39	48%
Reguliere bewoning	43	52%

Totaal 83 gebouwen

gebouwen als onderneming

(agrarisch/horeca/recreatie/zorg/eigen bedrijfsgebouw)

reguliere bewoning

We dragen zorg voor meer dan 80 (veelal) monumentale gebouwen waaronder:

48

verhuurde woningen/boerderijen

26

volledige pachtboerderijen

2

landhuizen

1

molen

X

RECREATIE

RECREATIE

We faciliteren en/of beheren daarnaast ook ca:

Km

200

wandelpaden,-routes

57

fietsroute met verhalen

40

mountainbikepaden

15

ruiterpaden

Stuks

2

natuurkampeerterreinen

X

Dagelijks beheer in getallen*

* inclusief beheer voor derden

IJssellandschap beheert 4.677 ha

Het jaar 2024

Basisinformatie Stichting IJssellandschap

Doelstelling en beleid

Beheer

Ontwikkelingen

Communicatie en meer

Financiën

Inhoud

Het jaar 2024	4	Beheer	10
Basisinformatie Stichting IJssellandschap	5	Ontwikkelingen	17
Doelstelling en beleid	7	Communicatie en meer	21
		Financiën	24

Het jaar 2024

Met trots presenteren we ons jaarverslag van 2024. Vanuit de visualisatie kun je doorklikken naar een samenvatting van de belangrijkste activiteiten en projecten.

Voor IJssellandschap was 2024 bijzonder vanwege:

- Rijksmonument landgoed De Haere weer compleet door aankoop van het Tolhuis.
- Start van (weer!) een nieuwe vrijwilligersgroep voor landschapsbeheer in samenwerking met Boer 'n Buffel Keizersrande.
- Mooie stappen voor landgoed De Oostermaet: een verbindingszone voor de aardbeivlinder en uitvoering van antiverdrogingsmaatregelen.
- Succesvol lokaal bewonersinitiatief Voedselbos Worpse Weelde.
- Het opstellen van een nieuwe Koersdocument 'Balans in Beweging – Onderweg naar een Natuurrijk Agrarisch Cultuurlandschap', ons richtsnoer voor de periode 2025-2030.
- Vele mooie [ontwikkelingen/projecten](#).

En verder was 2024 voor ons een jaar waarin ook het dagelijks werk weer is uitgevoerd: met vakmanschap en kwaliteit beheren en onderhouden van ruim 4.600 ha grond en 83 gebouwen.

Dat was in 2024 niet altijd eenvoudig, omdat het, na 2023, het natste jaar was sinds de start van de meteorologische metingen en daardoor (bos)beheer werkzaamheden moesten worden uitgesteld.

Onze verhalen uit het landschap beleef je buiten 'live' of via onze digitale kanalen.

www.ijssellandschap.nl

Het jaar 2024

Basisinformatie Stichting IJssellandschap

Doelstelling en beleid

Beheer

Ontwikkelingen

Communicatie en meer

Financiën

Basisinformatie Stichting Ijssellandschap

Ijssellandschap is de verzamelnaam van de volgende entiteiten die allen statutair zetel houden in Deventer en kantoor houden op Havezate De Haere, Haereweg 4, 8121 PJ Olst:

1. Stichting Ijssellandschap: KvK nummer 41244662, RSIN nummer 005727492
2. Stichting Monumenten Ijssellandschap: KvK nummer 8078229, RSIN nummer 807100250
3. Ijssellandschap B.V.: KvK nummer 76139611, RSIN nummer 860521333

[Lees hier meer over Stichting Ijssellandschap](#)

Ijssellandschap wordt bestuurd door een bestuur bestaande uit 5 leden. In 2024 verliet mevr. M. Meijerink het bestuur na 2 bestuursperioden. Mevr. K. van der Toorn trad toe tot het bestuur.

De werkorganisatie van Ijssellandschap bestond in 2024 uit 23 medewerkers in dienst (gemiddeld 18,1 FTE). Zij werken vanuit het kantoor in Havezate De Haere in Olst en vanuit de werkplaats aan de Raalterweg in Schalkhaar, aan het dagelijks onderhoud van gebouwen, bossen en natuurgebieden. In 2024 kwamen er drie nieuwe collega's bij. Twee collega's gingen met pensioen. Medewerkers en directie worden beloond conform de CAO bos en natuurbeheer – ondernemersdeel Bosbouw. Het bestuur is onbezoldigd, behoudens een vacatievergoeding.

De Raad van Advies geeft gevraagd en ongevraagd advies aan bestuur, directie en werkorganisatie.

23
medewerkers

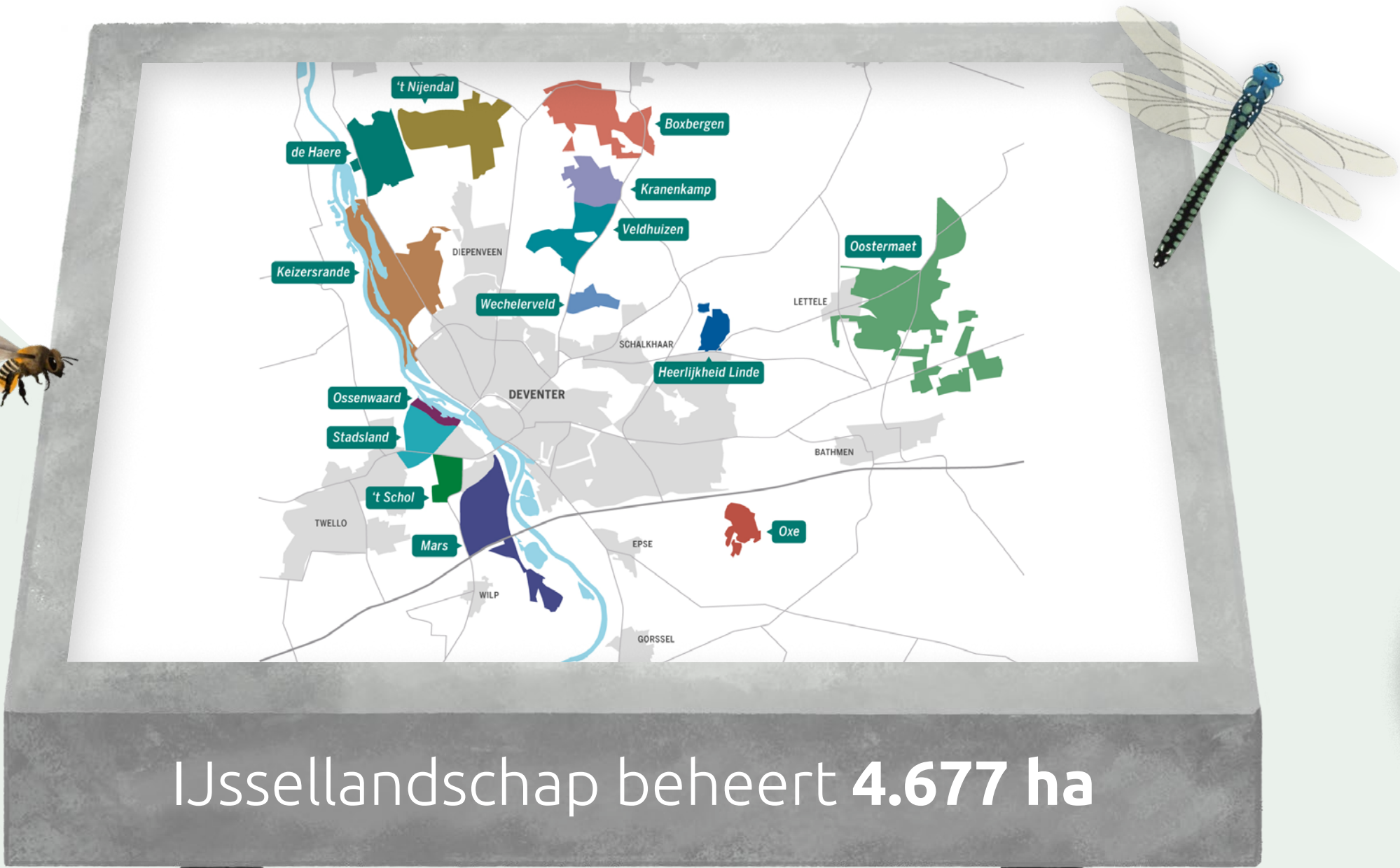

**Bestuur en
directie**

Basisinformatie Stichting Ijssellandschap

Kengetallen

Grond in eigendom

	2024		2023
Cultuurgrond	2.507	-0,08%	2.509
Natuurgrond en overige	1.643	0,0%	1.643
Totaal ha grond	4.150	-0,05%	4.152

Gebouwen in eigendom

	2024	2023
Verpachte boerderijen	25	25
Verhuurde woningen/boerderijen	49	49
Niet verhuurde/verpachte objecten	1	1
Bedrijfsgebouwen	2	2
Totaal aantal gebouwen	77	77

Werkorganisatie

	2024	2023
Gemiddeld aantal medewerkers (FTE)	18,1	16,9

Doelstelling en beleid

Missie Toegewijd en Toekomstgericht

IJssellandschap en haar rechtsvoorganger 'de Verenigde Gestichten' beheert, beschermt en ontwikkelt sinds 1267 land, landgoederen, boerderijen en huizen rondom Deventer. Dit doen we voor plant, dier en mens. Ons verleden is tevens de inspiratiebron voor de toekomst, waarin we ruimte creëren voor innovatie, gericht op natuur, duurzame landbouw, ondernemerschap en recreatie.

Doelstellingen

Het jaar 2024 was het laatste jaar dat de visie LandGoed 2019-2024 als leidraad gebruikt werd in ons werk, met als speerpunten:

- regionale vitaliteit
- kringlooplandbouw
- energie en klimaat

Regionale vitaliteit

Regionale vitaliteit is nodig voor een gezond IJssellandschap waar het goed werken, wonen en genieten is. In de periode 2019 -2024 droeg IJssellandschap actief bij aan de visievorming voor Salland en de westelijke IJsselvallei. Dit resulteerde in toonaangevende rapporten en plannen zoals de *New Deal tussen boer en maatschappij*, de *Visie Kracht van Salland*, *Drinkbare IJssel* en *Masterplan IJsselvallei*.

In 2024 werd de netwerksamenwerking Kracht van Salland opnieuw bevestigd als hét platform voor een gezamenlijke, duurzame toekomst van het landelijk gebied. IJssellandschap werd gevraagd het voorzitterschap van de nieuwe Netwerktafel op zich te nemen en heeft tevens een bestuurlijke rol als grootste private grondeigenaar in Salland.

De stedelijke uitbreidingsplannen van Deventer brachten in 2024 wel zorgen voor de toekomst van ons IJssellandschap. Met name op het Stadsland zien wij geen toekomst voor woningbouw. [We hebben dit aan de gemeenteraad laten weten.](#) Op andere plekken, zoals de Wechelerhoek denken we actief mee hoe woningbouw te combineren in een nieuw, duurzaam en natuurrijk landschap.

Doelstelling en beleid

Kringlooplandbouw

Hoewel het nieuwe kabinet in 2024 helaas nog geen langjarig perspectief bood voor boeren en landschap, blijven we samen met onze pachters stappen zetten richting kringlooplandbouw. Ondanks onzekerheid en beperkt economisch perspectief, groeit de roep om meer grond en eerlijke vergoedingen voor ecosysteemdiensten. De roep is luid en hopelijk wordt deze ook in Den Haag gehoord en vertaalt in perspectief.

Terugkijkend op de visieperiode van LandGoed zijn er wél duidelijke resultaten. Een bovengemiddeld aantal van onze pachters levert aan duurzame zuivelketens of draagt een zilveren of gouden GLB-medaille. Met 8% biologische boeren zitten we ruim boven het landelijk gemiddelde van 3,7%. Innovatieve projecten zoals Heerlijkheid Linde laten zien hoe landbouw, natuur, recreatie en stad-landverbinding hand in hand kunnen gaan.

Energie en klimaat

De ambities uit LandGoed op het gebied van energie en klimaat zijn grotendeels gerealiseerd. Met ons eigen zonnepark zijn wij, onze pachters en huurders netto energieneutraal. De opbrengsten investeren we in de verduurzaming van onze gebouwen. Die aanpak kwam door het uitblijven van overheidsondersteuning bij deze lastige opgave wat later op gang, maar is met een nieuwe projectleider inmiddels goed op stoom gekomen. In 2024 zijn plannen uitgewerkt en is gestart met de uitvoering.

Het zonnepark leverde ook dit jaar veel duurzame energie, al was netcongestie op piekdagen een domper en vielen de opbrengsten daarmee lager uit dan verwacht.

De gevolgen van klimaatverandering zien we het meest in onze bossen. Bij beheer en houtoogst zetten we in op robuustere, klimaatbestendig bossen voor de toekomst.

Doelstelling en beleid

Strategische koers 'Balans in beweging 2025-2030'

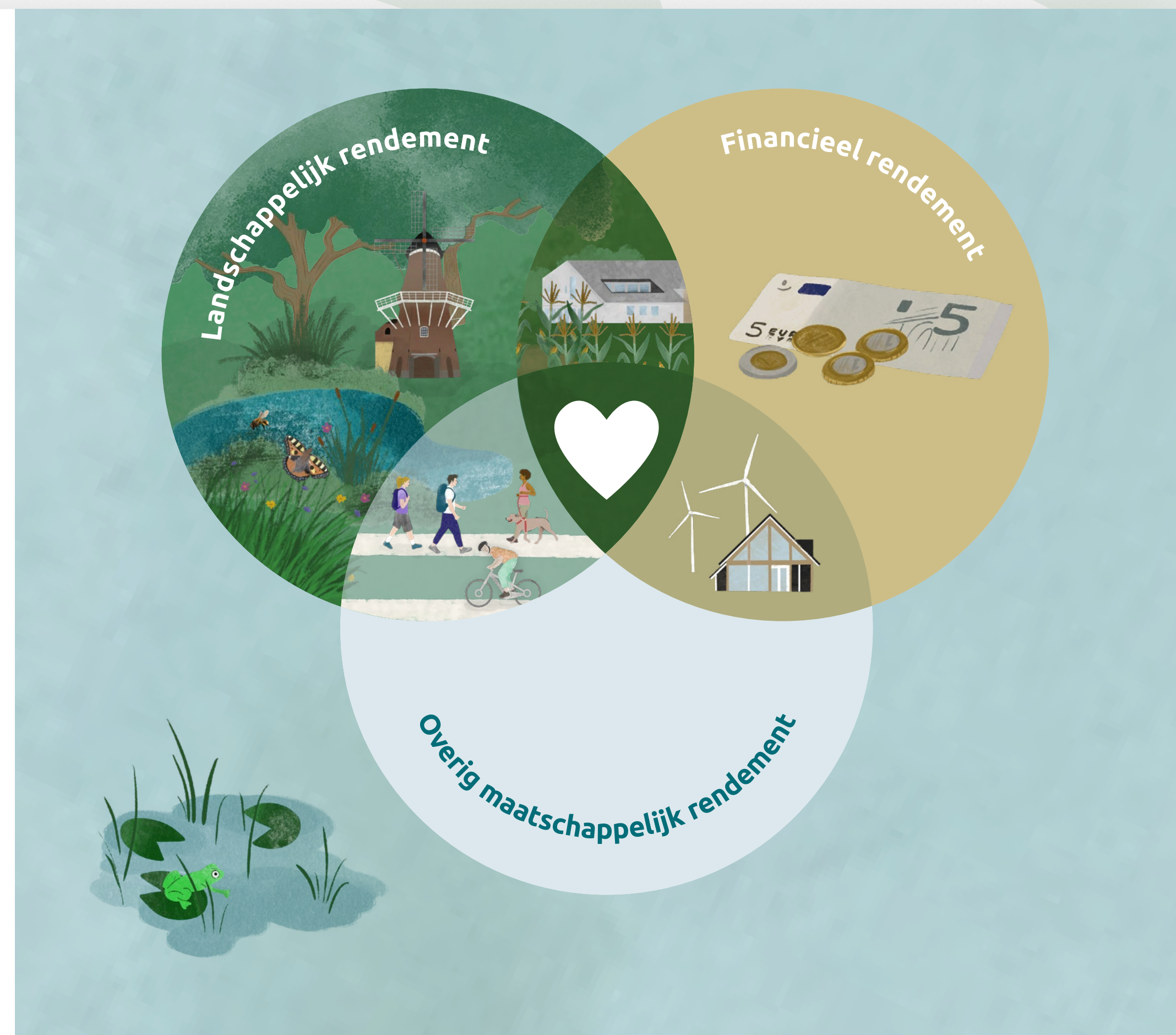
In 2024 is samen met bestuur, directie en medewerkers gewerkt aan de koers voor 2025–2030: Balans in Beweging. Een titel die onderstreept dat juist in deze onzekere tijden – met wisselend beleid en mondiale spanningen – beweging nodig is om balans te houden.

We blijven koersvast: op weg naar een natuurrijk agrarisch cultuurlandschap waar mens, plant en dier goed kunnen leven. Samen met onze partners (pachters, vrijwilliger, bewoners, overheden) blijven we stappen zetten en bouwen aan een toekomstbestendig IJssellandschap.

Onze ambities blijven grotendeels ongewijzigd, maar in de nieuwe koers hebben we bewust gekozen voor meer focus. We hebben concrete opgaven geformuleerd als richtingwijzer voor onze organisatie én als uitnodiging tot samenwerking met partners.

Onze nieuwe koers is te vinden op onze website:

Strategische koers 2025-2030

Beheer

Grond

Het eigendom van IJssellandschap was op 31 december 2024 **4.150 ha**, waarvan **2.507 ha** cultuurgrond (=landbouwgrond). De hoeveelheid grond in eigendom is nauwelijks gewijzigd in 2024.

Landbouwgrond

De vraag naar landbouwgrond bleef ook in 2024 groot. Voor (melk)veehouders, 90% van onze pachters, speelt de afbouw van de Europese derogatie een grote rol. De grondprijs steeg in ons werkgebied verder tot boven de €90.000 per hectare. Per 1 juli werd de pacht prijs in ons oostelijk veehouderijgebied met 26% verhoogd naar €837 per hectare. Het directe rendement blijft laag, onder de 1%.

In 2024 is er geen landbouwgrond aangekocht.

We ondersteunen onze pachters bij de omslag naar natuurinclusieve kringlooplandbouw met:

- Pachtkorting voor bloemrijke akker- en ruigteranden: 33 bedrijven
- Regeling Duurzame Zuivel: 5 bedrijven
- Demoveld van 4 ha aan de Nieuwe Deventerweg in samenwerking met LTO Salland
- Pachtkorting (10%) voor 3 bedrijven die glyfosaatvrij werken
- Pachtkorting voor één bedrijf dat overstapt naar biologische landbouw

Voor 2025 kondigden we een nieuwe korting aan voor bedrijven met een zilveren of gouden GLB-medaille – een stimulans voor verdere verduurzaming zonder extra administratieve lasten.

Landschapselementen

Veel van onze landbouwgronden worden omlijst door

waardevolle landschapselementen zoals heggen, hagen, singels, houtwallen en poelen. In 2024 vond groot onderhoud plaats rond landgoed Oostermaet, mede met inzet van onze vrijwilligers.

Samen met pachters realiseerden we bijna 1,5 km nieuwe heggen. Dat is minder dan gepland, mede door het ontbreken van beheervergoedingen en het beheer dat tijdrovend en daarmee kostbaar is.

Beheer

Bossen

Het bosbeheer is uitgevoerd conform het [bosbeheerplan](#).

In 2024 was werkblok 4 (Oostermaet en omliggende bossen) aan de beurt voor beheer. In samenwerking met de Agrarische Natuur Vereniging (ANV) is ruim 30 km bosrand aangepakt - vooral langs landbouwgronden, wegen en watergangen. Belangrijke doelen: het voorkomen van overhangende takken en het versterken van gelaagde, dichte bosranden voor een goed bosklimaat. Vrijkomend takhout is zoveel mogelijk ter plekke verwerkt om voedingsstoffen in het bos te houden.

Naast bosrandbeheer is ook veel snoeiwerk uitgevoerd aan (laan)bomen langs wegen en paden. Door verminderde vitaliteit wordt dit steeds belangrijker voor de veiligheid en daarmee een steeds grotere klus. Dood hout op veilige plekken blijft behouden, een waardevolle bron voor biodiversiteit.

Houtoogst en Verjonging

- De houtoogst in werkblok 4 is opgestart. Er is met name geoogst in de bosvakken welke aangewezen zijn als productiebos. In naar natuurbos om te vormen vakken zijn exoten als douglas en lariks geoogst. Door nat weer is het werk vertraagd; in najaar 2025 wordt dit hervat. In totaal zal ca. 4.700 m³ hout worden geoogst, o.a. voor duurzaam bouw materiaal.
- De oogst in werkblok 3 (Nijendal, Lankhorst, Boxbergen, Beernink, Voorhorst, Wesselink) is afgerond. Eveneens wel vertraagd door natte omstandigheden.
- Extra aandacht ging in 2024 uit naar verjongingsgaten. Vrij maaïen van jonge bomen is noodzakelijk vanwege concurrentie, o.a. door Amerikaanse vogelkers.

De vitaliteit van onze bossen staat onder druk, onder andere door klimaatverandering, weersextremen en milieubelasting. We blijven werken aan robuuste, toekomstbestendige bossen.

Beheer

Natuurgebieden

Het natte jaar van 2023 werd in het voorjaar van 2024 doorgezet. Na een aantal droge zomers waren de terrein-omstandigheden in 2024 bijna tegenovergesteld. Een aantal natuurgraslanden kon pas in de loop van de zomer gemaaid. Op een enkele plek moesten we er zelfs voor kiezen een jaar over te slaan om geen grote schade aan te richten aan de bodem.

Bijzonderheden in de natuurterreinen in 2024:

Aanleg verbindingszone t.b.v. de aardbeivlinder op Oostermaet

De Slenk op landgoed Oostermaet is één van de laatste plekken in de regio waar de aardbeivlinder nog voorkomt. Om deze zeldzame soort te stimuleren is een verbindingszone aangelegd tussen De Slenk en de

Letterlerleide. Hierbij zijn bomen en struiken verwijderd en is de toplaag van de (bos)bodem geplagd tot het minerale zand. Wij verwachten dat zich hier een vegetatie ontwikkelt welke een bijdrage levert aan deze dagvlinder. De werkzaamheden zijn mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van de provincie Overijssel.

Oeverwaluwand Keizersrande Boer 'n Buffel

De oeverwaluwand gelegen bij de Bolwerksplas, had het bij hoogwater al jarenlang zwaar te verduren en werd hierdoor steeds minder interessant voor de oeverwaluw. Om deze soort een nieuw onderdak te bieden is samen met de Vogelwerkgroep IJsselstreek Deventer een nieuwe wand aangelegd op Keizersrande – Boer 'n Buffel. Een financiële bijdrage werd gedaan door Vogelbescherming Nederland en de Nederlandse Postcodeloterij. Er was helaas nog niet direct broedsucces, wellicht in 2025!

Zorgen om de weidevogel bij hoog water IJssel in mei

Midden in het weidevogelseizoen stond de IJssel in 2024 buiten haar oevers met drijvende nesten en verdronken kuikens als gevolg. De natuurboeren betrokken bij het natuurbeheer op de uiterwaarden, gingen voor het hoogwater uit snel de weides maaien, zodat het verdronken lange gras niet plat als afsluitende laag de bodem zou bedekken. Sommige weidevogels doen aan een tweede leg, fris kort gras is dan geschikter dan verdronken lang gras. Pas in 2025 en verder zullen we zien of de weidevogelstand zich na deze enorme tegenslag heeft hersteld.

Beheer

Parken en landgoederen

Het beheer is uitgevoerd volgens de recent opgestelde beheerplannen.

Bijzonderheden in de parken en landgoederen in 2024:

Goed nieuws en slecht nieuws op De Haere

In 2024 zijn bij Kasteel de Haere prachtige nieuwe borders aangelegd, gebaseerd op een beplantingsplan van een extern adviseur en met inzet van onze vrijwilligers.

Helaas is er ook slecht nieuws op De Haere. De vitaliteit van met name oude bomen in het park blijft achteruit gaan. De beeldbepalende sequoiadendron heeft de droge zomers van 2022 en 2023 niet overleefd. In 2024 zijn de eerste stappen gezet voor een nieuw boom-beplantingsplan, met uitvoering in de winter van 2025/2026.

Park 't Schol

Na afronding van het beheerplan in 2023, zijn we in 2024

voortvarend aan de slag gegaan in Park 't Schol. Samen met vrijwilligersgroep "De Muizenruiters" zijn veel werkzaamheden uitgevoerd.

Er zijn zorgen over de vitaliteit van de bomen, met name oude eiken. Extra inzet is nodig om het park veilig en aantrekkelijk te houden. In de komende jaren zullen ook jonge bomen moeten worden aangeplant om het karakter van het park te behouden.

Park Rande

2024 stond op Rande in het teken van herstel. Na de houtoogst in 2023 zijn paden en wegen opgeknapt en zijn waterpartijen geschoond.

Door de afsluiting van de spoorwegovergang door Prorail, bij de Sallandsweg zijn wandelroutes verlegd. Niet alle wandelaars zijn hier blij mee, maar we denken toch een zorgvuldige balans te hebben gevonden tussen toegankelijkheid en rust voor de natuur.

Beheer

Gebouwen

Gebouwenbeheer

Ook in 2024 hebben de schilders en timmerman volgens de Meerjaren-Onderhouds-Planning [MOP](#) aan diverse panden het reguliere en planmatige onderhoud uitgevoerd. Het planmatige onderhoud is hierbij nu gekoppeld aan de verduurzaming van (een deel) van onze panden en vice versa.

Op de erven Overweg, De Muggert en de Yperenberg, en op Landgoed Kranenkamp is het buitenschilderwerk uitgevoerd. Bij meerdere rietendaken is het riet hersteld, gekamd en/of bijgestopt, o.a. bij Spijkvoorde en De Grote Brander. Bij de Kleverkamp in Diepenveen is een deel van de rieten- en pannenkamp gerenoveerd.

Naast het planmatige onderhoud is in 2024 ook gewerkt aan erf- en gebouwmutaties, waaronder bij: Oxerhoflaan 3, Raalterweg 39 en Boer 'n Buffel – Keizersrande.

Bij enkele gebouwen is een elektro-technische keuring (NEN-3140) uitgevoerd in het kader van brandveiligheid en strengere verzekeringsvoorwaarden. De inbraakcentrale van De Haere is vervangen. Ook ondersteunden we pachters bij het voorbereiden van elektrische installaties voor zonnepanelen.

Verduurzaming gebouwen

In 2024 zijn de eerste projecten van onze nieuwe projectleider 'verduurzaming panden' afgerond. Zo is het kantoor van Stichting Burgerweeshuis en Kinderhuis aan de Bagijnestraat in Deventer nu geïsoleerd met circulaire papierpulp. Op erve De Muggert werd het dak gerenoveerd en geïsoleerd.

Met huurders en pachters zijn daarnaast veel verduurzamingsplannen uitgewerkt. Omdat verduurzaming een gezamenlijke opgave is, vraagt de planfase vaak meer tijd dan ingeschat.

Beheer

Gebruik: huur en erfpacht

Bij de huurwoningen kenden we nagenoeg geen leegstand. De huuropbrengsten bleven op peil en stegen licht door huurindexatie.

De Zoogenbrink aan de Molenweg 3 in Olst is dit jaar in erfpacht uitgegeven.

Bijzonderheden gebouwen en erven in 2024:

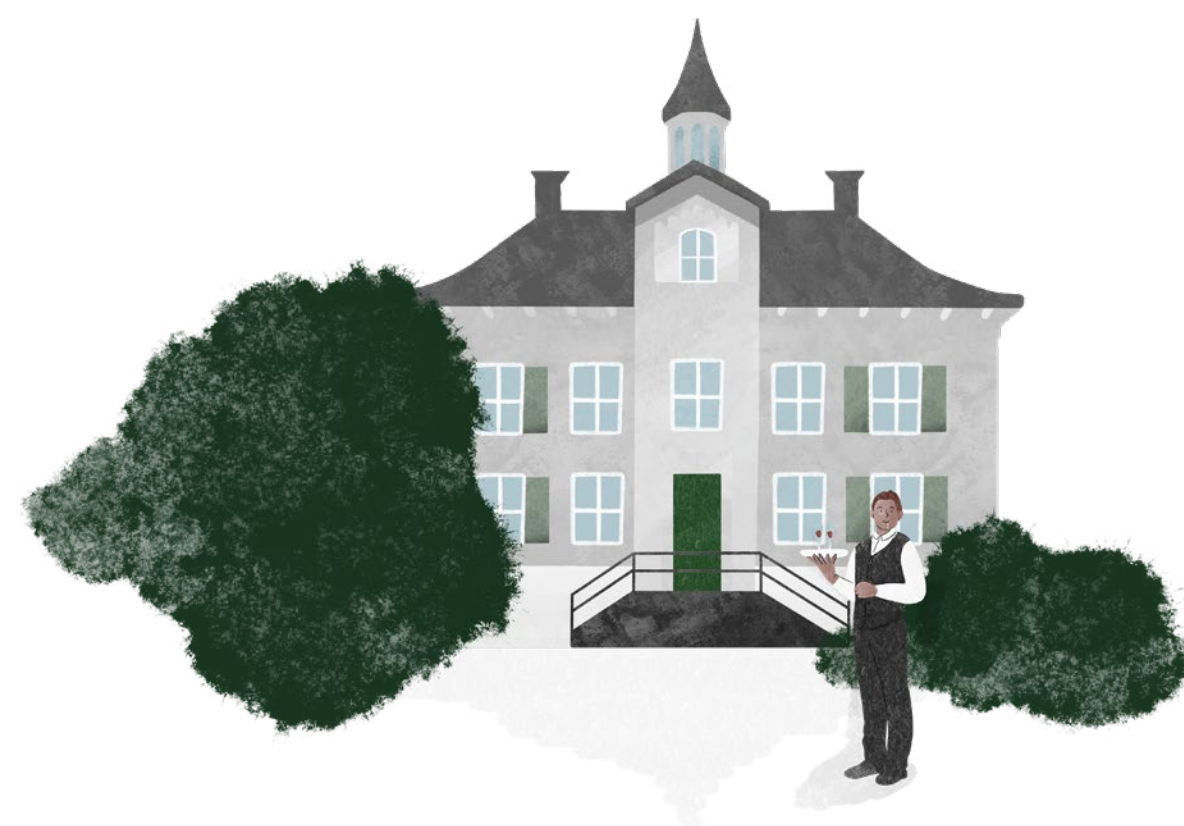
Bouwhistorische onderzoeken

Voor De Grote Beurse (Terwolde) en 't Wesselink (Schalkhaar) zijn in 2024 bouwhistorische onderzoeken uitgevoerd. Bij beide hoeves staat de nieuwe generatie boeren klaar, een goed moment voor een grote renovatie met oog voor verduurzaming én historie. De unieke houten balkconstructies, uit de 16e en 17e eeuw – en sporen van vernieuwing door de

eeuwen heen vormen een rijke basis voor een toekomstbestendige aanpak met respect voor dit bijzondere verleden!

Rijksmonument De Haere weer compleet

In 2024 kochten we het tolhuis (Rijksstraatweg 8, Olst) aan, een Rijksmonument met het oudste gedeelte uit ca. 1810. Hiermee is het volledige ensemble van gebouwen en gronden op landgoed De Haere weer in één hand.

Beheer voor derden

De meerwaarde van het werk voor derden is dat we ons beheerapparaat op deze manier in kunnen zetten voor een groter areaal aan cultuurgronden, bossen en natuurgebieden. Deze gronden sluiten grotendeels aan op gronden van IJssellandschap, waardoor efficiënte logische beheereenheden ontstaan.

In 2024 werkten we zoals eerdere jaren, voor meerdere externe partners. We beheerden voor zusterorganisatie Stichting Burgerweeshuis en Kinderhuis (BWK) het volledige areaal aan landerijen en gebouwen: ca. 300 ha landbouwgrond, ca. 150 ha bossen en 7 gebouwen (1 pachthoeve, 1 kantoorpand en 5 huurpanden). Voor Gemeente Deventer (ca. 40 ha), Waterschap Rijn en IJssel (ca. 14 ha), Stichting E. van Thuringen (Dimence) (ca. 25 ha) en Deventer Ziekenhuis (ca. 1 ha) beheerden we landbouwgronden, natuurgebieden en volkstuincomplexen. Aan de stichting Sandberg van Leuvenum bieden we ondersteuning bij de beheerplanning van het Banninkdeel van de Gooiersmars (ca. 40 ha).

Beheer

Beheer met vrijwilligers

Vrijwilligerswerk in het Groen

Ook in 2024 konden we rekenen op de inzet van onze vrijwilligers. Begin dit jaar startte de nieuwe groep **Keizersrande Boer 'n Buffel**, waarmee het vrijwilligersbestand opnieuw groeide, naar nu ruim 70 vaste vrijwilligers. Daarnaast mogen we nog altijd rekenen op waardevolle externe groepen zoals [Stichting Marke Gorsselse Heide](#), De Groene Knoop, [A Rocha](#), Bosproject Dimence en [Stichting IJssellinie](#).

Een aantal bijzonderheden in 2024:

- **Keizersrande Boer 'n Buffel**: vliegende start onder eigen coördinator van een nieuwe groep met als uitvalsbasis Boer 'n Buffel en als werkgebied het hele landgoed Keizersrande. Onderhouden van hagen, sloten, wilgen en aanplant van nieuwe heggen. De wens van de groep is om deze uit te breiden en de frequentie te verhogen in het nieuwe jaar.

- **'t Schol – De Muizenruiters**: onder andere de door de vrijwilligers ingeplante tuin van Huis Bello floreert, de bramenbestrijding is succesvol en de nieuwe muizenruiters zijn weer opgebouwd.
- **Dinsdag- en zaterdaggroep**: onmisbare kracht in dagelijks beheer. Mooie voorbeelden van werkzaamheden: jonge boompjes uitgeplant via De Ulebelt, onderhoud Griendveld op 't Nijendal (eerste oogst in 2025 zodat er daadwerkelijk manden van gevlochten kunnen worden).
- **Broedseizoenpauze (15 maart – 15 juli)**: de dinsdaggroep zet zich op eigen verzoek in op alternatieve projecten op en rondom erven van onze pachters, zoals bij o.a. Betere Boerenbed, Roeterd en Buitenpost. Ze leveren ook in het broedseizoen waardevolle bijdragen zoals aanleg modderkeuken, wijngaardonderhoud en het bouwen en plaatsen van insectenhôtels.

- **Bosgroep Dimence**: heeft in oktober aangegeven na 10 jaar een andere invulling te hebben gevonden voor hun dagbestedingsactiviteiten. Hartelijk dank aan alle deelnemers en de begeleiding en vrijwilligers voor de afgelopen 10 jaar!
- **Natuurmonitoring**: vrijwilligers inventariseerden weer broedvogels, libellen, vlinders, planten en meer – belangrijk voor ons beheer.

Onze vrijwilligers zijn onmisbaar. Zonder hen zouden veel beheermaatregelen simpelweg niet uitgevoerd kunnen worden.

Ontwikkelingen

Haarvaten op Peil (HOP): meer water vasthouden!

Op Landgoed De Oostermaet tussen Okkenbroek en Lettele, zijn in 2024 de laatste maatregelen uitgevoerd van het gebiedswaterplan dat met grondeigenaren in de omgeving is uitgevoerd. Dit project was een pilot binnen het Haarvaten Op Peil uitvoeringsprogramma van de Provincie Overijssel en de waterschappen. Doel van het programma is om maatregelen te definiëren en uit te voeren die bijdragen aan: water langer vasthouden in het gebied, terugkeren naar een natuurlijker systeem en het vergroten van kwelinvloed.

In het vervolg van het HOP programma participeert IJssellandschap in het

project “Deventer Landgoederen” met de landgoederen Nieuw Rande, De Haere, Nijendal, Boxbergen en Kranenkamp. Daarnaast doen de landgoederen Oud Rande, Hoenlo, Spijkerbos, Zorgvliet, Overvelde, Kranenkamp - Houck en Frieswijk mee. Het is bijzonder dat we dit project doen in een samenwerking met al deze landgoederen. OPG coördineert het project.

Inmiddels is de Landschaps-Ecologische-Systeem-Analyse (Lesa) klaar. Deze is weergegeven in een [storymap](#). In 2025 vindt de uitwerking op maatregeleniveau per deelgebied plaats.

Volkstuinen naar nieuwe verenigingen

In 2024 zijn er vier nieuwe volkstuinverenigingen opgericht die het beheer van de volkstuincomplexen gaan overnemen per 1 januari 2025. In de loop van het jaar ontwikkelde zich op de meeste volkstuincomplexen enthousiasme om het heft in eigen hand te nemen. We benutten de overdracht van de volkstuinen naar de verenigingen om achterstallig onderhoud en verwaarloosde tuinen in een keer op te pakken. IJssellandschap en gemeente Deventer dragen financieel bij om dit goed mogelijk te maken.

Ontwikkelingen

Toekomst Stadsland

Het Stadsland is oorspronkelijk een buitendijks gebied, uiterwaarde. Het is de enige plek waar de IJssel bij Deventer nog kan 'ademen'. Stadsland is bovendien al eeuwenlang de plek waar het voedsel voor de stad vandaan komt en het ligt tegen N2000 aan. In een verkenning naar ruimte voor woningbouw staat Het Stadsland echter ook op de kaart als plek voor uitbreiding van Deventer. IJssellandschap heeft o.a. via inspraak in de Gemeenteraad te kennen gegeven dit een zeer onverstandige keuze te vinden. We zullen dit dossier actief moeten blijven volgen.

Meer kwaliteit en bekendheid voor Het Stadsland

Naar aanleiding van onze inspraak zijn we in gesprek geraakt met betrokken boeren, burens en Worp- en binnenstadbewoners. Zij gaven aan dat er kansen liggen om extra kwaliteit en bekendheid te geven aan Het Stadsland. Hier zijn we samen mee aan de slag gegaan. Zomer 2025 zijn er meer bloeiende akkerranden, zijn de entrees versterkt en is er een nieuwe picknickplek op Het Stadsland.

Kansen voor 60 ha nieuwe natuur

De natuurgebieden van IJssellandschap ontwikkelen zich tot waardevolle en soortenrijke terreinen. Voor verdere versterking van onze natuurterreinen is verbinding nodig. Veel terreinen zijn relatief klein en liggen geïsoleerd. We zoeken verbindingen langs grote waterstructuren zoals weteringen, leides en beken, en in dekzandlaagtes. Daarmee sluiten we aan bij het beleid dat al jaren geldt voor zowel Salland als de Westelijke IJsselvallei, waarin deze zones worden gezien als kansrijk voor de combinatie van landbouw en natuur.

De omvorming van landbouwgrond naar natuur doen we niet lichtvaardig. We willen de ruimte voor landbouw niet verkleinen, omdat dit kan leiden tot

intensivering. Daarnaast is er geld nodig voor afwaardering, inrichting en beheer. In 2024 hebben we een lijst opgesteld met zo'n 60 hectare landbouwgrond die kansrijk is voor natuurontwikkeling binnen vijf tot tien jaar. Het gaat vooral om graslandnatuur, die in beperkte mate ook nog waarde kan hebben voor melkveehouders.

Uit overleg met de provincies Overijssel en Gelderland blijkt dat er vooral in Overijssel mogelijkheden zijn om onze gronden op de zogenaamde ambitiekaart van de provincie te krijgen. Daarmee kan provinciaal geld vrijkomen voor afwaardering, inrichting en beheer. De opbrengsten van afwaardering willen we inzetten voor aankoop van (kwalitatief betere) landbouwgrond, zodat ook het verdienvermogen van IJssellandschap gezond blijft.

Ontwikkelingen

Koplopers in TVOP Salland (voorheen PPLG Salland)

IJssellandschap participeert actief in twee koplopergebieden binnen het programma Toekomst van ons Platteland (TVOP) Salland (voorheen PPLG). Voor deze gebieden wordt een verkenning uitgevoerd welke maatregelen genomen kunnen worden om het gebied te versterken waarbij doelen voor landbouw, water+natuur en leefbaarheid gerealiseerd worden.

Koploper Bolwerksweiden / Stadsland

Dit initiatief startte bij een van onze pachters op de Bolwerksweide. IJssellandschap en drie andere pachters haakten direct aan. Het gebied ligt strategisch: grenzend aan de IJssel, Natura 2000 en direct verbonden met de stad. Voor twee melkveehouders en twee akkerbouwers liggen

hier grote kansen en uitdagingen. Als penvoerder richt IJssellandschap zich met het project op drie thema's: landbouw in balans, boerenlandvogels en kruidenrijke akkers, en de verbinding tussen stad en platteland. In de eerste fase wordt gewerkt aan een inspirerend toekomstbeeld voor 2050. Daarna volgt een concreet uitvoeringsplan: wat is nodig om daar te komen? De samenwerking tussen de boeren onderling, met IJssellandschap en met andere partners vormt de kern van dit project.

Koploperproject Landgoederen Salland

In dit project wordt onderzocht hoe landgoederen kunnen bijdragen aan natuur- en waterdoelen, zonder het verdienvermogen uit het oog te verliezen. Per landgoed wordt gekeken of en waar er ruimte is voor kruidenrijke akkers en graslanden, voor meer groenblauwe dooradering en voor de uitbreiding en versterking van bossen. Het doel is

een concreet bod van de landgoederen in Salland aan overheden. IJssellandschap voert de analyses uit voor eigen landgoederen en, in overleg met Overijssels Particulier Grondbezit (OPG), ook voor andere particuliere landgoederen. Zo zetten we onze specialistische kennis breed in voor Salland.

Ontwikkelingen

Bospaspoorten

Net als de andere bosbeheerders in Overijssel, merkt ook IJssellandschap een duidelijke afname in de vitaliteit en veerkracht van haar bossen. Dit willen we aanpakken via verschillende herstelmaatregelen, zoals het verbeteren van de hydrologie, het inzetten op mengboomsoortenbeheer, het toevoegen van nutriënten of andere vormen van bosrevitalisering. De uitdaging is echter: welke maatregel past bij welke plek?

Om deze vraag te beantwoorden, kregen we ondersteuning van boscoloog Peter Laan van Faro Advies. Hij introduceerde het concept van 'Bospaspoorten': een methode waarmee snel en beknopt een analyse

gemaakt wordt van het bodem- en watersysteem. Op basis van deze gegevens kunnen we gerichte, locatie-specifieke maatregelen nemen. In drie bosgebieden van IJssellandschap is deze aanpak al getest in een pilot. We streven ernaar om de eerste maatregelen in het najaar van 2025 uit te voeren.

In het nieuwe Bosbeheerplan, dat in 2025 wordt afgerond, nemen we het opstellen van Bospaspoorten ook voor andere bosgebieden op als structurele maatregel.

Voedselbos Worpse Weelde

In 2023 werd IJssellandschap benaderd door een enthousiaste initiatiefgroep van wijkbewoners uit De Worp die graag een voedselbos wilden realiseren. Ze hadden daarvoor een perceel op het oog met dubbelfunctie agrarisch en volkstuin, aan de Dahliastraat. Na diverse overleggen besloten we om deze initiatiefgroep ruimte te geven om hun wensen werkelijkheid te maken, onder de voorwaarde dat het voedselbos ook daadwerkelijk voedsel moet produceren voor de wijk in de toekomst.

Op 1 januari 2024 startte de initiatiefgroep met de planvorming en in het najaar werd reeds gestart met aanplanten. Wij zijn onder de indruk van de snelheid en professionaliteit van dit initiatief. Het voedselbos heeft de beloftevolle naam Worpse Weelde gekregen.

Communicatie en meer

Communicatie

In onze communicatie staat verbinding centraal. Ook in 2024 hebben we hierin geïnvesteerd door onze ondernemers, bewoners, vrijwilligers en andere partners actief te betrekken en hun rol binnen IJssellandschap zichtbaar te maken. Persoonlijk contact en het echte gesprek blijven essentieel om elkaar te begrijpen en elkaars standpunten te leren kennen. Positieve, verbindende communicatie is cruciaal voor onze missie: een natuurrijk agrarisch cultuurlandschap. De focus ligt daarbij altijd op wat er buiten, in het landschap, daadwerkelijk gebeurt.

We ondersteunen dan ook graag initiatieven die vanuit de omgeving zelf ontstaan, zoals in 2024 het Voedselbos Worpse Weelde. Onze communicatie verloopt steeds vaker via onze website en sociale media, zodat we verhalen en achtergronden direct bij de bron kunnen delen.

In de regionale media was er aandacht voor uiteenlopende onderwerpen, zoals onze verduurzamingsprojecten, de overdracht van de volkstuinen naar verenigingen, het project het Nieuwe Veld en haar struikrovers, en de staat van onze bossen via de bospaspoorten. Wat daarbij het meest in het oog sprong, was onze reactie op de woningbouwplannen voor Stadsland. Met onze inspraak in de gemeenteraad maakten we helder waar we voor staan: “Nee, geen woningbouw op Stadsland!”

Educatie

Educatie zit in vele zaken. Of het nu gaat om communicatie over bosbeheer of het belang van aangelijnde honden, het organiseren van een evenement, als Boswachter voor een Dag of onze personele inzet voor de cursus Leer mij Salland Kennen of het ontvangen van (middelbare) scholen. Daarnaast bieden we zowel op kantoor als op de werkplaats jaarrond plek aan meerdere stagiairs. We zetten onze tijd, communicatie, publieksevenementen, samenwerkingen in om het publiek in aanraking te laten komen met natuur, landschap, cultuurhistorie en landbouw.

Communicatie en meer

Evenementen

IJssellandschap heeft prachtige plekken om mensen te laten genieten van het landschap! Wandelen, fietsen, ontdekken & beleven, werken en/of wonen. Een aantal (publieks)evenementen en activiteiten in 2024 die we georganiseerd, gefaciliteerd of ondersteund hebben:

- [Cursus Leer mij Salland Kennen](#) (mede-organisator)
- Partner van Kunst van hier tot ginder – [Kunstfietsroute Okkenbroek](#). Onze vrijwilligers zijn uitgenodigd om een dag van de kunstfietsroute mee te beleven.
- [Klaterklanken](#)
- Open dag Boer 'n Buffel Keizersrande en hun nieuwe Pantry: een onbemande streekwinkel
- Diverse activiteiten met IVN Deventer
 - Boswachter voor een dag
 - Jaarlijkse paddenstoelendag. Een herfstfeestje voor jong en oud! Hiervoor stellen we landgoed Nieuw Rande beschikbaar. IVN heeft de organisatie zeer goed in de vingers en de dag is elk jaar weer een groot succes.
- Met een bijdrage van IJssellandschap organiseerde IVN Deventer meerdere excursies over onze landgoederen.
- Tijdens de jaarlijkse *Natuurwerkdag* gingen we met meer dan 40 vrijwilligers aan het werk rondom Kwekerij 't Nieuwe veld en Scoutingvereniging Steyn. Bij beide organisaties werden we hartelijk welkom geheten en ontvangen met respectievelijk de aftrap en de soep-lunch. Het weer was fantastisch, de stemming zat er goed in; kortom weer een waardevolle dag voor natuur en mens.

Communicatie en meer

Vrijwilligers

Een groeiende groep mensen wil graag van betekenis zijn voor de natuur in hun eigen leef-/woonomgeving. In combinatie met de toename van het aantal (vitale) ouderen heeft dat tot gevolg dat we nog altijd veel aanmeldingen krijgen voor onze vrijwilligersgroepen. Onze bestaande landschapsbeheergroepen zitten nagenoeg vol. Er zit heel weinig tot geen verloop in de groepen. Een goed teken! Helaas hebben we wel van een aantal vrijwilligers wegens gezondheidsredenen, afscheid moeten nemen. Verdrietig voor alle partijen.

In 2024 is er in samenwerking met onze ondernemers van Boer 'n Buffel een nieuwe vrijwilligersgroep gestart.

Ook dit jaar hebben alle vrijwilligers weer de mogelijkheid gehad om de cursus Veld-EHBO (in samenwerking met Landschap Overijssel) te volgen. De coördinatoren van de groepen, een aantal algemene vrijwilligers en 2 vrijwilligers van de Groene Knoop hebben in 2024 de cursus gevolgd.

Alle groepen hebben vanaf 2024 een eigen coördinator. Dit werkt goed.

Het jaarlijkse vrijwilligers zomeruitje werd in 2024 gecombineerd met de kunstfietsroute Okkenbroek, een gezellige 'bieproat' met een fietstochtje langs diverse locaties van de kunstfietsroute. Ook de kerstborrel in de Haere werd druk bezocht.

Naast onze beheervrijwilligers ([zie Beheer](#)) zijn we blij met de inzet van onze andere vrijwilligers:

- De **wandelvrijwilligers** hebben ze zich onverminderd ingezet ten behoeve van de ouderen met geheugenbeperking vanuit Solis zorggroep. We gaan in 2025 onderzoeken of en hoe het wandelen in groepsverband zich verder kan ontwikkelen;
- **Vrijwillige toezichthouders** die naast onze vaste medewerkers een oogje in het zeil houden in onze gebieden;

- Onze **excursies** besteden we vooral uit aan organisaties die hierin heel bedreven zijn. Zo heeft het IVN Deventer dit jaar excursies georganiseerd op onze landgoederen zoals 't Nijendal en De Haere. Marke Gorsselse Heide en de IJssellinie organiseren de excursies in de terreinen en gebouwen die zij van ons in langjarig in gebruik hebben gekregen.

Financiën

De geconsolideerde jaarrekening 2024 geeft een bedrijfsresultaat van € 971.000,- euro en is daarmee hoger dan 2023 en hoger dan begroot.

Het uiteindelijke jaarresultaat van 2024 bedraagt € 1.591.000,- euro.
De bijzondere bate bedroeg een bedrag van -€ 47.000,- euro.

De geconsolideerde balans laat over 2024 een balanswaarde zien van 65,1 mio (in 2023 was dit 63,4 mio.).

Bestuur

G. Wijffels, F. Holleman, M. Werker,
M. Butterhoff, K. van der Toorn

Directie

J. Snepvangers en R. Nieuwenhuizen
Juni 2025

Jaarrekening

	2024	2023
Bedrijfsresultaat	971.000	540.000
Jaarresultaat	1.591.000	1.840.000
Bijzondere baten	-47.000	852.000

